

Kaiman uunin puhdistus helmikuussa 2008.

keen oloni oli aivan mahtava, en pysty kuvailemaan, miten massiiviset veivit lähtivät liikkeelle tasaisella tutsutuksella. Karvalakissa pääsin toistamiseen *Tommin* puikkoihin, ja se oli mahtavaa: lähdöt ja rantautumiset, pintalauhuttajan säätö ja ison koneen rasvaus. Huh.

Jos vuosi oli tähänkin asti ollut erikoinen, niin entäpä kun yhdistetään minut ja ”vinkkelikone”, siitä ei hyvää seuraa, sitä epäilin. Niin *Kaimalla* kuin *Metsälläkin* oli kauden viimeiset ajot pari viikkoa sitten, mutta minä olin *Metsässä* auttamassa Härön Eskoa. Tiesin, että *Metsän* V-kone oli erikoinen, siinä piti käyttää piiskaa paljon, ja että konetta manoveeraataan ihan väärään suuntaan. Tiesin periaatteessa senkin, mitä tehdä, etten lennäkammen kanssa seinälle sylinterin seuraksi.

Tuli sitten ensimmäinen lähtö ja kaikki unohtui: kampi kylkeen ja kone mutkan kautta pyörimään. Kukaan ei ole seppä syntyessään, seuraava tilanne rantautumisessa meni jo paremmin, tosin vaistojen varassa nytkin.

Kiitokset opettajille!

Olen mukana myös Seuran järjestämällä höyrykonehoitajakursseilla Kotkassa. Harmittaa, kun siellä puhutaan niin paljon dieseleistä, mutta eipä se tieto miestä ojaan kaada. Kurssilla on mukava henki ja olen siellä oppinut tuntemaan paljon alan veteraaneja. Yllätyin positiivisesti, kun vanhemmat alan harrastajat ovat ottaneet niin tasapuolisesti meikäläisen märkäkorvan porukoihin. Tammi-kuussa lähden armeijaan, pääsin merivoimiin, heh... – vielä kun pääsisi konepuolelle. Armeijan jälkeen odottaa konetekniikan opintopaikka Lappeenrannan teknillisessä yliopistossa.

Viime kesänä opin paljon, ja olen erittäin kiitollinen ihmisille, jotka ovat minua vuosien varrella opettaneet. Toivon myös, että he jaksaisivat jakaa tietoa vielä lisää, koska sitä tarvitaan aina. Höyrylaivailua ei harrastukseksi voi sanoa, vaan se on lähinnä elämäntapa, joka tuottaa hirvittävän määrän töitä ja elämän nautintoa.

Ville Hakonen

Turso vuonna 2008

Satamajäänsärkijä Turson kunnostustyöt ovat jatkuneet ja alus alkaa olla entistä lähempänä valmistumistaan. Turso ehti myös käydä esittäytymässä Helsingin Kauppatorin rannassa, vanhassa ”kotisatamassaan”.

Vuosi sitten esitimme tavoitteeksemme saada *Turso* liikkeelle jo kesän 2008 aikana, mutta olimme arvioissamme hieman liian optimistisia. Teknisiltä osin saamme aluksen vielä kuluvan syksyn aikana sellaisen kuntoon, että vedet voitaisiin laittaa kattilaan ja siltä osin testata aluksen kuntoa, mutta todennäköisesti teemme testit vasta keväällä. Emme edelleenkään ole halunneet kiiirehtiä aluksen liikkeelle saamista, vaan olemme edenneet entisöinnissä huolellisuutta noudattaen. Tavoitteemme on saada alus liikennöitävään kuntoon kesäksi 2009.

Töitä on tehty

Töitä on tehty lyhyitä kesälomia lukuun ottamatta jatkuvasti ja entisin voimin. *Turson* sisätilojen visuaalinen ilme on kuluneen vuoden aikana oleellisesti muuttunut. Olemme saaneet huollettua ja maalattua kaikki kone- ja kattilahuoneen

peruskorjattu. Uudet arinat on valettu, tukikehiköt rakennettu, tulikynnys muurattu, vetopellit uusittu, uudet uunin luukkujen etulevyt kiinnitetty ja uunin luukut tilattu.

Toinen uusi, alkuperäisen mallinen venetaavetti on valmis ja stuurpuurin puoleisen nostopuomin osat on hankittu. Kunnostetun perähytin varastoon on asennettu hyllyt sekä tamminen työpöytä.

Salongin, keittiön ja miehistömessin seinät, ikkunan kehykset, listoitukset ja maalaukset ovat valmiit ja yläkannelle on asennettu kaikki uudet lattiamatot. Karttahytti ovineen on uusittu kokonaan. Ruorihytin puutyöt on myös tehty ja hytin takaseinän molempiin sivuihin asennettu ikkunat. Komentosilta odottaa vielä osin varustamistaan. Mahonkiovia on kavennettu ja osaan ovista on asennettu ikkunat.

Alahytteihin kuuluvat valoventtiilit on

Olli Kortman ja Esko Härö Turson uusitussa, loimukoivuvanerilla pinnoitetussa salongissa. Olli on vastannut puutöiden teosta Tursoilla, Esko puolestaan on koko Turso-projektin ”primus motor”, tekijä vailla vertaa.

seinät ja uudet turkkipellit. Myös luke-mattomat putkistot, venttiilit ja laitteistot on maalattu käyttötarkoituksen mukaisin värein. Muidenkin teknisten tilojen kunnostukset ja maalaukset on saatu pääosin tehdyksi.

Tekniikan puolella on huollettu ja asennettu paikoilleen syöttö- ja palopumput sekä uusi komea pelastuspumppu. Lisäksi olemme hankkineet ja kunnostaneet Wärtsilän aikoinaan valmistaman generaattorikoneen. Myös itse generaattori on

hankittu vanhasta proomusta Raumalta. Venttiilit joudutaan kunnostamaan ennen paikoilleen kiinnitystä. Alahyttien seinien eristykset saadaan valmiiksi loka-kuun aikana. Aluksen sähköistyksen toteutusta on pohdittu pitkään ja vaihtoehtoja tutkittu: nyt suunnitelmat alkavat hahmottua ja pääsemme aloittamaan varsinaiset asennustyöt. Septijärjestelmän toteutus on suunniteltu, mutta se valmistuu ensi vuoden puolella.

Vanhan tammisen pelastusveneen enti-

Turso kesäkuun alussa Helsingin Kauppatorin rannassa, Lyypekinlaiturissa, vanhassa kotisatamassa.

söinti ja salongin alahyttien suojakaide rakennelmiseen on tilattu puusepänteollisuudesta Haapsalusta.

Kuluneen vuoden aikana ovat projektiimme edelleen olleet avustamassa osin vanhat tukijamme ja muutama uusikin: Jane ja Aatos Erkon Säätiö, Museoviraston Perinnelaivarekisteri, Sanoma WSOY Oyj, Neste Shipping, Helsingin Energia ja ESL Shipping. Lisäksi haluamme erityisesti mainita Aker Yardsin Hietalahden telakan, josta olemme saaneet huomattavaa apua projektin monessa eri vaiheessa.

Oltu myös "liikenteessä"

Ruotsalainen perinnepurjelaiva Ostindiefarare *Göthenborg* vieraili Helsingissä kesäkuussa, ja myös *Turso* kunniotti tapahtumaa läsnäolollaan. *Turso* hinattiin laivastovierailun ajaksi Kauppatorin rantaan, ns. Lyypekinlaituriin, jossa se oli näyttävästi esillä viiden päivän ajan. Tämä oli *Turson* ensimmäinen visiitti Suomeen paluunsa jälkeen vanhassa "korilaiturissaan".

Päivien aikana alukseen tutustui runsas joukko niin kutsuvieraita kuin myös muitakin aluksesta kiinnostuneita. Laivastovierailun vastaanottosattuessa olivat mukana myös Seuramme alusrekisteriin kuuluvat höyrylaivat *Norrkulla* ja *Armas*.

Pekka Snellman

Satamajäänsärkijä S/S Turso yhdistys

Keväällä 2004 perustettiin Satamajäänsärkijä S/S Turso yhdistys, jonka tarkoituksena on mm. edistää merenkulkuperinteiden vaalimista sekä toimia vanhojen alusten kunnostamisen ja säilyttämisen puolesta. Yhdistys osti elokuussa 2004 Pietarista takaisin kotiin satamajäänsärkijä *Turson*, joka jouduttiin luovuttamaan jatkosodan jälkeen Neuvostoliittoon sotakorvauksena. *Turson* vaiheista kerrotaan lisää sivulla 66.

Yhdistyksen tavoitteena on kunnostaa *Turso* teknisesti hyvään kuntoon ja entisöidä alus mahdollisimman huolellisesti. *Turso* tulee toimimaan liikkuvana kansallisena museoluksena sekä Suomen Höyrypursiseuran eräänlaisena lippulaivana. Se tulee osallistumaan erilaisiin merellisiin tapahtumiin Itämeren alueella ja tulee toimimaan myös höyrytekniikan ja merenkulun koulutusaluksena nuorisolle.

Liity mukaan yhdistyksen toimintaan! Yhdistykseen otetaan henkilö- ja yhteisöjäseniä. Henkilöjäsenen liittymismaksu on 20 € ja vuosimaksu 30 €, yhteisöjen liittymismaksu on 500 € ja vuosimaksu 250 €. Jäsenhakemukset voidaan osoittaa yhdistyksen puheenjohtajalle pekka.snellman@t-stenbacka.fi tai sihteerille raimo.wirrankoski@netti.fi

Yhdistyksen toiminnan tukijat

Jane ja Aatos Erkon Säätiö, K. Albin Johanssons Stiftelse, Museovirasto/perinnelaivarekisteri, Sanoma WSOY Oyj, Wärtsilä Oyj, Enso Gutzeit Oyj, ABB Marine, Rettig Capital Oy, Oy T. Stenbacka Ab, John Nurminen säätiö, Helsingin Energia, ESL Shipping Oy ja Neste Shipping Oy.

Yhteisöjäseniksi ovat liittyneet seuraavat yhteisöt: Oy Asipex Ab, SanomaWSOY Oyj, Oy T. Stenbacka Ab, Finstaship, Kunnossapito yhdistys, Kotkan Kaupunki, Kotkan Konepäällikköyhdistys, Suomen Konepäällistöliitto, Helsingin Satama, Vahinkovakuutusyhtiö Pohjola ja Merenkulkulaitos.

Yksityisiä kannattajajäseniä on noin 100 henkilöä.

Materiaali- tai muita työsuoritteita ovat lahjoittaneet mm: Tikkurila Coatings Oy, Ekokem, Kemppi Oy, Kuusankoski Oy, Tecalemit Oy, Oy T. Stenbacka Ab, Sähkö-Järvenpää Oy, Monikko Oy, Koja Oy, Waste Oy, Scanferro Oy, Mainostoimisto Steve's Studio, Helsingin Lipputehdas, Haminan Höyrylaiva Oy, Pauli Löppönen, Alfons Häkans, Furuno Finland, Aker Finyards, Parasteam Finland Oy, Auto- ja Teollisuusmaalaamo Oy, Helsingin Matkailuyhdistys, Oy Lomato Ab ja Espoon Väri Oy sekä Helsingin Satama, joka on varannut *Tursole* laituri paikan Kauppatorin rannasta, jonne alus siirtyy entisöintitöiden jälkeen.